Ч. 112 (14.010). Львів, четвер 2. травня 1935. Рокіземе оргнів оріаcопо гусзаНет. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 к. ч. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Великдень у Совітах.

Цьогорічний Великдень у Совітах святкувало населення дуже святочно. В самій Москві в пяти відчинених ще церквах перейшло за ніч зі суботи на світлу неділю коло 100 тисяч осіб. В 12. год. вночі церкви вщерть виповнили люди, убрані в старі, скромні і витерті одяги. Богослуження відбулись без перешкод большевицької влади.

В невеличкій церкві, де находиться образ святої Богоматері, яку в 1642. р. подарували атонські черці тодішньому цареві, вірні вже не могли поміститися. 700 вірних, із свічками в руках, стояло на цвинтарі і співало „Христос воскресе". Недалеко цвинтаря гурт хлопців і дівчат заводив танці і забави

Протисовітський терор у СССР.

Вбивство двох визначних комуністів.

Утікачі з СССР потверджують, що в останньому часі в СССР замітно збільшилася терористична діяльність протибольшевицьких організацій. Догадуються уже, що ком. діяча Бикова вбили члени протисовітської організації, якої центр находиться в Єкатеринбургу.

Агенти ГПУ попали на слід тієї організації й арештували вже кількох її членів. Виявилося, що деякі арештовані це... члени комуністичної партії, між ними предсідник єкатеринбурського совіту Пестов.

На днях в околиці Челябинська „незнані злочинці" вбили в білий день одного з чільніших уральських комуністів секретаря газети „Знамя Коммунизма" Конарева. Конарев так як і Биков обвинувачував сотні робітників у „неблагонадьожности" і їх дуже часто висилали на Соловки і в Нарим.

Незнані вбивники застрілили Конарева на шосі. Труп найшли в рові. Вбивників іще не найшли. Та все ж у Москві говорять, що Конарева вбили ті самі люди, що вбили і Бикова, себто К. Пестов і його співробітники, яких арештували не за вбивство, але за приналежність до „підозрілої зіновієвсько-троцькістської організації, що поставили собі за ціль продовжувати протибольшевицький терор", яку заснував Николаєв.

З Москви виїхала до Челябинська і Єкатеринбурга спеціяльна слідча комісія

Бурхливе засідання французької ради міністрів.

Проти 4-міліярдової позички на розбудову большевицьких залізниць

Французька рада міністрів відкинула компромісовий текст французько-большевицького договору взаїмної допомоги, який мін. Ляваль предложив у вівторок 30. квітня ц. р. пополудні по довгих нарадах з большевицьким амбасадором Потьомкіном. Пятьох міністрів рішуче спротивилось приняти формулу про негайну спільну акцію проти держави-напасника. Тому мін. Ляваль при допомозі знавців змінив текст договору і запросив амб. Потьомкіна на чергову нараду. По скінченній нараді амб. Потьомкін покидаючи міністерство закордонних справ заявив, що мусить телеграфувати до Москви, бо виринули нові трудноці.

Політичні кола запевняють, що коли большевицький уряд згодиться на пропоновані зміни, нарада над пактом закінчаться. Договір мають заключити у рямцях пакту Ліґи Націй, який передбачує згідність рішень, виключає негайну спільну акцію проти держави-напасника та ґарантує льокарнський договір.

„Ля Прес" запевняє, що рада міністрів спротивилась теж признати СССР 4 міліярди позички на розбудову стратеґічних залізниць. Агенція Кюстос запевняє, що цю позичку згодилась дати большевицькому урядові група великих французьких банків. „Ля Ліберте" пише, що большевики зобовязалися закупити у Франції весь залізничий матеріял і оплатити французьких інжинірів і монтерів.

Політичні кола різно коментують факт, що перед засіданням ради міністрів мін. Еріо конферував з амб. Потьомкіном.

Збро*є*ння Німеччини і Злучених Держав.

Звишка акцій военного промислу

РИМ. ПАТ. „Джіорнале д' Італія" подає такі подробиці морських зброєнь Німеччини на 1935-36 р. Минулорічний плян передбачував на основі версайського договору будову двох кружляків „Дойчлянд" місготи 10 тисяч тон, одного кружляка місготи 6 тисяч тон, 4 контрторпедовців по 800 тон і вісім по 600 тон місготи. Одначе збудовано тільки один кружляк місготи 6.000 тон. Тепер затвердив німецький уряд нову морську програму на 1935-36 р. Він передбачує будову двох панцирників по 20.000 тон місготи, двох кружляків місготи 9 до 10.000 тон, одного кружляка місготи 6.000 тон, 16 контрторпедовців по 800 тон, 10 по 800 тон. Словом нова програма передбачує будову фльоти на 95.000 тон місготи. Крім того Німеччина збудує відповідну кількість підводних човнів. Крім 12 підводних човнів по 250 тон Німеччина збудує ще підводні човна по 400—500 тон місготи. Згідно з вказівками адмірала Редера нові кораблі збудують дуже швидко. Два великі кораблі закінчать будувати до 1938. р. Кожний буде озброєний 9 280 мм. гарматами і їздитиме зі швидкістю 32 миль на годину. Кожний корабель 9—10 тисяч тон місготи буде озброєний 8—9 203 мм. гарматами. Підводні човна збудують у найкоротшому часі. Для них вибудували вже потайки мотори Дізля. В 1935. р. німецька фльота матиме 166 тисяч тон місготи крім підводних човнів.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. През. Рузвельт заборонив військовій комісії палати репрезентантів оголошувати інформації про пляни департаменту війни, хоч дотепер такого випадку ніколи не було. През. Рузвельт заявив, що скористає з прав начального вожда армії і фльоти, якщоб треба було заборонити оголошування інформацій комісією.

ТОКІЮ. ПАТ. Вістки про нові морські зброєння Німеччини і Злучених Держав викликали звишку курсу акцій военного промислу. Сподіваються загальних перегонів зброєнь. Акції фабрик муніції підскочили до 5 точок.

Замах на поліційну станицю.

ВІДЕНЬ, 1. 5. ПАТ. Віденське інформаційне бюро повідомляє, що вчора вечором невідомі справники, мабуть комуністи, виконали замах на поліційну станицю у XX. окрузі Відня. Тяжко раненому урядовцеві канцлерського уряду, який припадково переходив вулицею, мусіли ампутувати ногу. Крім того були ранені ... дівчинки і службовик поліції.

Бійка з комуністами.

СОФІЯ, 1. 5. ПАТ. Недалеко місцевости Ка... поліційна стежа відкрила віче комуністів. Комуністи повитали поліцію револьверовими стрілами. Команданта стежі вбили, одного поліціянта тяжко ранили. За комуністами уже видали погоню.

Довкола узброєння Австрії.

Відень, 28. квітня 1935.

Крок німецького уряду з 16. III. ц. р. зробив актуальною справою ревізію мілітарних клявзуль усіх мирових договорів. Проклямування загальної військової служби в Німеччині зробило потрібним озброєння Австрії не лише з причини зовнішної, але також і внутрішньо-політичних.

Австрійські „наці", які після револьти в липні м. р. знову зорганізувались, натискають усе більше на уряд. Закони про заборону зборів, ширення нелеґальної літератури і т. д. мало що помагають і „наці" зі своєю аґітацією мають щораз більший успіх. Малі кадри державної екзекутиви не позволяють урядові поважно боротися з опозиційними партіями, яких після їхніх демонстрацій на спогад революції в лютім 1934 р. трохи розгромили, працюють знову, як і передтим, і допікають дуже своєю роботою урядові. В округах Відня з переважно робітничим населенням вони часто орґанізують т. зв. „Blitzversammlungen". Такі збори проходять так: Раптом сходиться на якімсь розі кілька сот комуністів, які починають викрикувати ріжні свої гасла. Зараз потім виголошує хтось коротку промову і коли поліція приїздже автами, щоб розігнати збори, то зібрані розбігаються і нема кого арештувати.

Взагалі внутрішнє положення Австрії непевне. Кожного дня може знову вибухнути якась револьта, тому і з цієї причини озброєння держави стало необхідністю. Але показалося, що це річ не така легка. Крім фінансових труднощів заходить небезпека, що при введенні загальної військової служби прихильники опозиційних партій дістали би в руки зброю, яка моглаб повернутись проти уряду.

Бувший військовий міністер, Вогуен дав на це питання на зборах орґанізації „Vaterländische Front" таку відповідь: „Не можна казати, що через загальну військову службу вороги держави можуть дістатись до війська. Обовязок військової служби істнує лише для молодих людей, але для міністра нема обовязку кожного приймати. Армія мусить стати знову школою для виховання народу, а при цій задачі нам опозиція не потрібна". Обовязок військової служби для всіх, очевидно, зредукують до членів „Vaterländische Front".

Ініціятива Мусолінія на конференції у Стрезі в справі озброєння Австрії вказує на те, що воно лежить в інтересі Італії. В останніх двох роках Італія стала пануючою над Австрією і хоче в кожнім разі забезпечити свою позицію. Австрія зробилась італійським форпостом у середущій Европі і має грати в плянах Мусолінія велику ролю. Це висловив дуже виразно бувший австрійський міністер д-р Матая в однім викладі про задачі Австрії в середущій Европі. Між іншим він сказав: „Австрія має в дунайському просторі велику задачу. Вона мусить створити нові взаємини і вже істнуючі взаємини між дунайськими державами скріпити. Треба найти нову форму орґанізації дунайських держав. Тут відограє Австрія рішальну ролю і в такий спосіб зробить свою роботу для консолідації нової системи".

Що Італію в її „дунайських" плянах підтримує Франція (бо вони також спрямовані проти Німеччини), на це вказує стаття віцепрезидента комісії для закордонної політики

французького парляменту, Суріє, в одній віденській газеті. Він пише: „Австрія вийшла більше сильною з переговорів у Стрезі, ніж була перед ними. Її незалежність забезпечена, бо всі держави, які мають інтерес у тім,, щоб Австрія була незалежна, є готові поборювати кожний замах на цю незалежність. Дунайська конференція у Римі буде мати, оскільки я міг довідатись, позитивний вислід і забезпечить співпрацю Італії з Малою Антантою, як це є передбачене у французько-італійських договорах.

Але тепер ще не видно цієї співпраці. Навпаки — Мала Антанта, головнож Чехословаччина, починають робити труднощі щодо дозволу озброєння для Австрії. Цю тактику перешкод Чехословаччина переводить тому, щоб якнайбільше виторгувати від Австрії на економічних ділянках. Торговельні переговори між цими двома державами не посуваються вперед, а протест теперішнього провідника ради Малої Антанти, Тітулеску, вказує, що згода на франко-італійські пляни супроти дунайських держав буде багато коштувати. Центр дунайського простору перейшов через порозуміння між Францією й Італією з Праги до Риму і чехи хочуть дістати за це порядне відшкодування.

Без сумніву: великим державам удасться перевести концепцію своєї політики в дунайському просторі і австрійське озброєння має при цім велике значіння. Але знак запиту над усіми цими плянами ставить Німеччина, яка все ще не тратить надії грати колись першу ролю над Дунаєм.

Ю. С-ко.

Ґенерал Омелянович Павленко про орґанізацію колишніх українських вояків.

Варшавський журнал „Бунт Млодих" приносить у ч. 9. з 20. квітня передовицю за підписом Витовта Пражмірського п. з. „Мрії про другий Зимовий Похід". Подаємо дослівний її переклад:

„Від кількох місяців можна запримітити серед українського громадянства спроби організувати колишніх військових. Важко вже нині оцінити, які спонуки цього руху і які його реальні сили, але безсумнівне те, що на тлі політичної перевтоми українського громадянства партійництвом, рух цей має великі вигляди на успіх. Фактом є те, що він здобуває щораз більші впливи в усіх осередках української еміграції в Европі.

Стежачи за всіма проявами української політичної думки, редакція „Бунту Млодих" вислала свого постійного співробітника до Праги, де перебуває сеніор українських комбатантів, герой т. зв. зимового походу на задах большевицьких військ і головний командант української армії ґен. Омелянович-Павленко.

Ґен. Омелянович-Павленко згодився на інтервю з нашим співробітником, у коротких вояцьких реченнях зясовуючи суть комбатантського руху.

— Чи не схотіли би Ви, П. Ґенерале, представити коротко сучасне політичне життя українців та діяльність українських партій?

— Українська політична думка на еміграції зосереджується довкола трьох напрямків: гетьманського, другого т. зв. націоналістичного і третього УНР., що створює здогадне дальше існування Української Народньої Републики. Коли йде про партії, то боронять вони заздро своїх позицій і окремих своїх програм, хоч в останньому часі всі наші партії найшли спільну площину порозуміння, яка називається „Самостійна правова держава" на базі всенаціональної духової єдности. (Висловилось це у головнім домаганні Всеукраїнського Конгресу, який саме підготовляють — прим. ред. „Бунту М."). Кажучи загально: українське політичне життя находиться у фазі консолідації.

— Як Ви пане ґенерале дивитесь на щораз виразнішу консолідацію українських комбатантів?

— Комбатантський рух примусової військової еміграції української має багато підстав до існування. У всіх народів запримічуємо, що нині як ознака реакції на надто велике розпорошення, повстають диктатури партій або проявляють свою активність комбатанти. Комбатанти стараються обєднати своїх резервових старшин, щоб силою своєї маси мати вплив на хід найважніших подій. Хочу зазначити, що поруч військового вишколу, який вони дістали на полі битв, комбатанти у своїй кількатисячній більшості, не вважаючи на важкі обставини еміґрантського життя придбали вищу освіту, придбавши ступні інжинірів і докторів, — це похвальний доказ вартости комбатантів і змішнює в мені пересвідчення, що на цих людей можна рахувати. Комуж буде з ними не подорозі? — хіба політичним авантюристам.

— Чи колишні українські вояки мають орґанізації відповідної сили, що моглиб відограти для нового руху ролю орґанізаційної бази?

— Безсумніву. Спочатку були це невеличкі товариські гуртки членів, що їх обєднала традиція спільної боротьби, але згодом в усіх закутинах Европи, де тільки жили українські вояки, прийшло до їх ремілітаризації, ще й поруч плекання традиції виступило змагання самодосконалитись і спільно розвязувати ті завдання, які їм ставляє життя.

— Яка на вашу думку, п. ґенерале, повинна бути роля нового комбатантського напрямку в українськім політичнім житті, яке становище повинні заняти комбатанти до такої актуальної нині проблеми виховання, а головно виховання молоді?

— Колишнім українським воякам не байдуже, що діється на Україні; вони хотять такої влади, що з Батьківщини зробить сильний і здисциплінований державний організм. Комбатанти, що несуть високо національний прапор не вдаються у щоденну політичну акцію і тільки під загрозою анархії виступлять на політичну арену. Тим неменше майбутня Україна мусить для власної забезпеки стати військовим табором, до речі згідно зі своєю славною традицією. Гадаю, що ті наші гасла потягнуть за собою молодь.

— А чи можнаб уже нині означити, яке буде відношення до найважнішого питання: Української Незалежности?

— Я переконаний, що кристалізація післяреволюційних сил у колишній російській імперії не була випадкова. Навпаки це був сподіваний вислід процесу відродження поодиноких національностей. Головними осередками цієї кристалізації були: Москва, Варшава і Київ, одначе її постійність залежить від того, які взаємини пануватимуть між Варшавою і Києвом. Ці взаємини заздалегідь передрішать, бо мусять передрішати про становище до Польщі галицьких українців. Так думаю і в цьову переконанні змішнює мене теж еволюція української політичної думки, яку вона перейшла за останніх десять літ, еволюція, що висловлюється щораз повніше у гаслі „На Київ!" Загально-політична конюнктура вимагає крім сильної Польщі сильної України, а проте треба зазначити, що передовсім ситуація на т. зв. „українському заході" повинна вспокоїтись наслідком взаємних уступок.

— Ви П. ґенерале були такі чемні і познайомили мене не тільки з причинами, але і з загальними напрямними українського руху комбатантів і наскільки можу оцінити, цей рух має великі вигляди перед собою.

— Комбатантський рух це явище позитивне і як мовчазний суддя може він віддати великі послуги українській справі при вирішуванні можливих конфліктів.

——o——

Пляни комінтерну окружити Німеччину.

„Таймс" повідомляє з Риґи, що комінтерн рішив на своєму засіданні минулого четверга піддержати політику Літвінова та окружити Німеччину ланцюгом „пролетарських пактів". Відповідні вказівки одержали комуністичні партії В. Британії та всіх сусідніх держав Німеччини крім Голяндії і Швайцарії, яким доручив комінтерн уладити великі демонстрації під гаслом проти нових зброєнь Німеччини.

П. КОВЖУН

Василь Масютин.

Непересічні, великі люди — чи то люди науки, літератури, мистецтва чи політики — виростаючи в якомусь суспільному оточенні, вбірають у себе все найкраще, що суспільство видало, аби бути в передових лавах, мати якнайкращі дані для своєї діяльности, зробити своїми досягненнями крок уперед.

Ці передумовини, це оточення і атмосферу створює або державне життя, або сильна культурно й економічно суспільність.

Нашою трагедією є те, що не маємо своєї державности, а наша провідна верства щойно тепер пробує розбудувати наше економічне життя.

Свою культуру ми маємо. Наші культурні можливості теоретично мають величезну перспективу і будучність. А всеж 40-міліонова нація повинна її мати значно більшу, як має нині. Коли передумовини культурного розвитку наберуть повних форм, змогутніє й наша культура.

Факти, якими переповнене наше життя в найчорніші роки, на майбутнє не повторяться. Гоголя, Короленка, Коссака, Рєпина та цілого ряду вчених, винахідників — творців, яких ми дали своїм сусідам — не дамо більше і не вернуться обставини, через які від нас відійшли Мартос, Козловський, Клименко.

Кров кращих українських синів, що на наших очах полилася за права української нації дасть свої наслідки. Сучасна українська думка, чи то культурна чи політична привернула нам богато сил у всіх без винятку напрямках політичного життя — від Скрипника до Скоропадського. Вернулися до української науки цілі десятки передових інтеліґентів, — маємо такі складні психольоґічні індивідуальности в літературі як Хвильовий, вернулись до нас Нарбут, Архипенко, Грищенко, Кравченко і багато інших.

Неменшу несподіванку зробив нам земляк, про якого довгі роки не чули ми нічого — потужний мистець Василь Масютин.

Має він за собою понад 30-літню мистецьку діяльність; має величезне надбання, звязки в передових західно-европейських центрах, — імя його має заслужене місце в енциклопедіях. Увесь цей скарб, як чудодійну нахідку — він віддає з радістю свому народові.

„Життя відвело мене в інший бік" — каже мистець — „поки я не усвідомив собі тягу, що єдино могла привести мене до свого народу. Мої безпосередні предки а в тому й батько — походять з Чернигівщини, де я був ще дитиною. Там чув я козацькі оповідання, пісні — там я пізнав свій старинний український рід, що з нього вийшли й військові козацькі старшини Масютин-Сороки. Коли я зустрівся з питанням української культури — передімною відкрився новий, а разом з тим і старий — свій властивий світ".

І Масютин у своїй праці вглибився в форму і зміст української мистецької культури. Увійшов до неї з розмахом, з новими силами, в саму її гущавину, у все те, що хвилює наші передові мистецькі кола. Маючи величезний досвід — ставить він питання стилевої самобутности, опановує прояви мистецької української культури, аби підсилити її цілою силою свого мистецького знання й хисту.

В. Масютин — автор двох основних джерельних праць про Брейґеля й Бюїка (в німецькій мові), автор підручника ґравюри й літографії, довгої низки статтей у німецькій фаховій пресі, мистець, що має за собою сотні творів в усіх ділянках образотворчого мистецтва, що має цілий ряд своїх безпосередніх і посередніх учнів і наслідувачів, між іншими — першого професора ґравюри високих мистецьких майстерень у Москві. Усе це переходить нині до нас без ніяких заслуг з нашого боку.

У книзі про творчість В. Масютина, яку видав у 1920. році Румянцевський Музей — зазначено, що творчість В. Масютина не має російського характеру. Неначе провидіння! По пятнадцяти літах творчість його показалася українською у всіх виявах і засновках.

Два роки тому, мені довелось листуватися з одним видатним російським мистецтвознавцем, істориком і бібліофілом у Ленінґраді у справі одної міжнародньої вистави. Коли я згадав про В. Масютина, як українського мистця, що бере з нами участь — мій листувач був більше як здивований: „Про котрого Масютина ви пишете?" — питав він — „є одна Василь Масютин — відомий і заслужений наш мистець, діяч і педагог, — і ви певно помиляєтесь". Очевидно, мені не старчило арґументів, щоб переконати чужинця, я вислав йому відбитки двох останніх праць В. Масютина — портрети Мазепи і Хмельницького. Мистецький підхід у цих творах, їх стиль і мистецький зміст вказують, що тут не йде про український підпис мистця, а йде про повну зміну форм творчости, про новий мистецький світогляд, про те, що поза підписом скривається ін. зміст, відмінний „їм", а близький і властивий нам.

Найкращим нашим бажанням за час короткої гостини Масютина у Львові є тільки те, щоб ми залишили йому такі самі сильні та теплі вражіння, як він залишає нам своєю появою та працею.

——o——

Амнестія для політичних вязнів.

ВІДЕНЬ, 1. 5. ПАТ. Комісар до справ пропаганди виголосив до радіо промову заявляючи, що з першотравневої амнестії скористає 195 політичних вязнів, в яких 135 сидить за участь у повстанні в лютому 1934. р.

Відомого спричинника залізничних катастроф Матушку не звільнять з вязниці.

Вчора австрійський уряд оголосив розпорядок, що тільки організація „Фронт Батьківщини" матиме право скликувати віча, збори і наради. Цей розпорядок не торкається господарських, наукових, культурних і спортових організацій.

Відгомін таємничої трагедії

полк. Отмарштейна.

Лист генерала М. Безручка до Редакції.

Від Ред.: Справа таємничого вбивства полк. Ю. Отмарштейна має вже свою обширну літературу. Цілa та справа незвичайно прикра і скомплікована. Тому ми ніколи в неї не встрявали та не брались насвітлювати цієї понурої трагедії сперед 14-ти років. Колиж тепер даємо місце листові ген. М. Безручка на сторінках нашого органу, то робимо це з уваги на його великі заслуги в визвольній боротьбі та на його відповідальність.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Маю шану просити не відмовити вмістити на сторінках Вашого органу моє пояснення:

Майже від двох уже років справа замордування пок. полковника генерального штабу Української Армії Юрія Отмарштейна, стала предметом публичного обговорення як у пресі, так і в осібних працях, при чому всі автори нераз згадували і моє прізвище з нагоди тих чи інших обставин і умовин цього злочину, що й сьогодні ще незвичайно хвилює все українське вояцтво, а особливо його старшину.

Оця обставина, як також і те, що підчас замордування небіжчика я був Начальником Військової Групи інтернованих табору в Щепіорні, примушують мене забрати голос у справі тих фактів, що ріжними авторами подані та кожним на свій спосіб освітлені в їхніх працях.

Не тому, щоби догодити тому чи іншому авторові, а виключно тому, щоби подати правдиві факти, що твердо залишилися в моїй памяти від тої сумної події 2. травня 1922 року, тому щоби сказати саму лише правду, берусь я до пера.

А спинюся я тільки на головних мені відомих фактах.

1. Полковник Ю. Отмарштейн прибув до щепіорнського табору, пригадую собі, 29. квітня 1922 року. Вступивши до нашого табору, відвідав насамперед мене. Він знав, що я був начальником військової групи інтернованих у Щепіорні. Для старшин це було природною річчю і то тим більше, що Отмарштейн мав пробути в таборі декілька днів, а це вимагало урегулювання багатьох суто практичних питань, звязаних з довгим перебуванням у таборі, як ось наприклад, помешкання і т. д. Хтож як не начальник табору мав обовязок такі справи урегулювати.

Тільки потім пішли ми разом з полковником Отмарштейном до полковника Р. Сушка, що мав своє помешкання на протилежному кінці табору.

Отже, помиляється полк. Р. Сушко, коли в своїй книзі — „Хто вбив полковника Отмарштейна?" на стор. 10. пише, нібито полковник Отмарштейн насамперед явився у нього, а потому „негайно відвідав" мене.

2. Перше питання, яке в звязку з перебуванням Отмарштейна в таборі довелося мені негайно вирішити, це була справа помешкання. Тому негайно, як тільки Отмарштейн вступив до мене, я післав свого джуру до сотника С. Гудвіла з метою примістити Отмарштейна в помешканні останнього. Там і жив він весь час свого перебування в таборі. Барак, де жив Гудвіл, находився на значній віддалі від помешкання Р. Сушка, і помешкання першого не належало Сушкові, а находилося в виключному розпорядженні сот. Гудвіла.

Отож помиляються — панове Сушко і Рогозний — перший, коли на стор. 10—11 своєї згаданої книги пише, що Отмарштейн „замешкав" у нього, а другий, коли на стор. 597 своєї статті — „До тайни вбивства Ю. В. Отмарштейна" („Самостійна Думка" ч. 7—8 1934 р.) наводить **неправдиве** свідоцтво сот. Гудвіла, начеб то Гудвілове помешкання належало Сушкові.

3. Коли ми з Отмарштейном прийшли, як я вже сказав, вечором 29. квітня до Сушка, то пробули в помешканні останнього **тільки** декілька мінут, а потім я і Сушко відпровадили Отмарштейна до Гудвілового помешкання на ніч. Прийшовши туди, Отмарштейн відразуж ліг до ліжка, бо почував себе змученим дорогою, а тому ми пішли кожний до себе до дому.

Таким чином не відповідає правді, коли полк. Сушко в своїй праці на стор. 12—13 оповіає, що начеб то **того самого вечора 29. квітня** він, Сушко, мав довгу розмову з Отмарштейном.

4. Отмарштейн підчас свого перебування в щепіорнському таборі щодня дуже багато часу проводив у помешканні Сушка. Зі слів Сушка знаю, що там багато писалося. Але, що саме писалося, того **я на власні очі не бачив та власними ухами не чув,** бо я підчас того писання ніколи присутнім не був.

Отож дуже розминувся Сушко з правдою, коли писав у своїй книзі на стор. 14 буцім то я приймав участь у якомусь спільному **диктаті** Отмарштейнові.

5. Отмарштейна вбито **в ночі з 2. на 3. травня.** Вранці того 3. **травня я з Сушком** оглядав ті частини таборового терену, що **находилися** коло місця знаходу трупа небіжчика.

Але абсолютно не відповідає дійсності, коли Сушко на стор. 23 пише, що він **зробив** підчас того нашого огляду **„несподівану знахідку",** с. т. знайшов подорожню торбу Отмарштейна, присипану землею, бо фактично знайшов торбу сотник **К. Міхневич.**

6. Дізнавшися про замордування Отмарштейна, ми з ініціятиви подружжа Сушків вирішили делікатно повідомити удову, що жила у Львові, про наглу смерть її чоловіка. Дружина Сушка заявила про свою згоду виконати цю місію, та для цього поїхати до Львова.

А що **виїзд** п-і Сушкової з табору до Львова, тому що на підставі звичайної перепустки не вільно було інтернованим залишати табору для далекої подорожі, вимагав **спеціяльного** дозволу польської влади, тому подалися ми з Сушком до комісаря калішського та щепіорнського табору, п. Щепанського, щоби такий дозвіл добути.

Але п. Щепанський рішуче відмовся видати такий дозвіл та загрозив ще й покарати паню Сушкову, **коли вона виїде до Львова** самовільно.

Одначе пані Сушкова тогож 3. травня виїхала до Львова, **нелегально.**

Отож панове Сушко і Рогозний допустилися **великої неправди** — перший, коли пише на стор. 22 своєї книги, начеб то я „добув дозвіл на виїзд" його дружині до Львова, а другий — що, до речі сказати, не був присутнім при нашій з Сушком розмові з комісарем Щепанським про дозвіл, — коли у згаданій своїй праці на стор. 604 пише, ніби то ми з Сушком прохали комісаря видати пані Сушковій **безплатний документ подорожі.**

7. Вся старшина щепіорнського табору виявила надзвичайний інтерес до висвітлення справи злочину та до викриття справдішнього убийника полковника Отмарштейна; силкуючися допомогти органам слідчої влади, польської (слідчий суддя п. Зальцберг), та української (військовий слідчий В. Демяненко) в їхніх розслідах, бо тільки вона мала змогу досягти чогось позитивного для висвітлення злочину.

Отож, не тільки було недоцільно звертатися, але ані я сам ані спільно з п. Сушком не зверталися до інспектора Української Армії генерала О. Удовиченка з докладом у справі замордування полк. Отмарштейна, як то пише п. Сушко на стор. 48 своєї книги, бо цеж кожному ясно було — генерал Удовиченко не був у силі нічого в тій справі зробити.

8. Оповідаючи в своїй книзі про свою розмову з полковником М. Чеботарівим, п. Сушко заявляє на стор. 44 тої самої книги, що внаслідок тої розмови, ніби то підслуханої двома українськими старшинами, він зголосив мені якусь то **„довірочну пропозицію".**

Це змушує мене заявити категорично, що п. Сушко ніякої пропозиції, яка з його розмови з полк. Чеботарівим випливалаб, **мені не докладав.**

9. У своїй книзі „Невдала регабілітація Сушка-убийника", полк. М. Чеботарів на стор. 28. звертається з докором-запитанням, заадресованим до мене, „Чому я не дав" Отмарштейнові своїх коней, щоби він мав змогу без трудноців виїхати з табору до ст. Скальмежиці

Спростовуючи цей захований у запитанні докір, заявляю, що я не тільки не відмовлявся дати полк. Отмарштейнові своїх коней, але навпаки **сам їх запропонував йому,** що Отмарштейн від тих коней **відмовився,** пояснивши свою відмову тим, що п. **Сушко виведе його з табору крізь північну дірку** в таборовій дротяній огорожі.

10. Того самого 1922 року Сушко втік з щепіорнського табору та виїхав за кордон Польщі. Про самий факт втечі дізнався я по його доконанні, що сталося наприкінці вересня, або на початку жовтня. Таким чином, Сушко пише явну неправду на стор. 53 своєї книги, начеб то він **у порозумінні зі своїм начальником, с. т. зі мною виїхав нелегально за кордон.**

11. Нарешті, сотник Рогозний **на стор. 573** своєї праці наводить „факт", що має кинути недобре світло на Головного Отамана бл. п. **Симона Петлюру.**

Оповідаючи про „Громаду Старшин 6. дивізії", **він** пише:

„Вироблений" статут „Громади Старшин" був поданий командирові дивізії генерального штабу генер.-хор. Безручкові, а він предложив той статут на затвердження Головному Отаманові Петлюрі. Головний Отаман статута не затвердив і категорично наказав „Громаду" розвязати.

Сотник Рогозний сказав неправду.

А правдою є те, що „Статут" Громади **затвердив я,** Головному Отаманові я того статуту не передавав на затвердження і Головний Отаман ані не забороняв організувати „Громаду", ані не наказував розвязати її.

М. Безручко,
Генерального Штабу генерал-хорунжий.
23. квітня 1935 р. — Варшава.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Шведський міністер закордонних справ Сандлер заявив на інтерпеляцію сен. Ліндгабена, що Швеція не підпише східного пакту.

— У Токіо у Пасифік Клюбі на політичнім обіді большевицький амб. Юренев заявив, що СССР згодиться на переговори з Японією після здемілітаризування кордонів на Далекому Сході. Господарська відбудова СССР на Далекому Сході не звертається проти Японії.

— 9. або 10. травня ц. р. приїде до Риму французький міністер летунства Денен.

— Італійські військові кола заперечують буцімто шість італійських літаків приневолило осісти німецький літак коло Ґесто-Кюленде

—o—

НОВИНКИ

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 3. травня ц. р. в год. 19. відбудуться сходини в домівці Т-ва при вул. Підвалля 7/І. На сходинах відчитається праці д-а Питлика і д-ра Маковського: Сифіліс на Гуцульщині.

— **Традиційне свячене Комітету будови церкви СС. Василіянок** у Львові при вул. Потоцького 95. відбудеться в неділю 5. ц. м. в салі монастиря. Підчас свята хореографічні виступи і роздача премій Вп. Жертводавцям. Початок год. 5. попол. Громадянство Львова, зокрема VI. дільниці, повинно прибути на це свято якнайчисленніше.

— **Моїм парохіянам до відома.** Повідомляю що я ще не зачав відвідувати своїх „старих парохій", бо ще досі не дістав дозволу з міністерства. А тому, що я дістав дозвіл з мін. внутрішніх справ на побут підчас Великодних Свят у Картуській Березі, то після повороту з Берези вибираюся в дорогу до моїх вірних, що сидять по ріжних чужих загородах. Порядок буде оголошений в часописах. Картуська Береза. Великдень 1935. **о. д-р Осип Кладочний.**

— **З Інжинірської Палати.** Загальні збори членів Інжинірської Палати у Львові відбудуться в суботу, 11. травня ц. р. в салі Польського політехнічного т-ва у Львові, вул. Зиморовича 9. Початок год. 18.

— **Холодна весна.** Над Виленщиною, Сх. Прусами і Поморям панувала 30. квітня ц. р. сильна сніговія. Гдиня у вівторок була засипана снігом. При північних вітрах температура в цілій середущій Европі значно обнизилась. Овочеві дерева, що вкриваються листям і денеде почали вже цвисти, сильно загрожені нічними холодами.

— **Кінець шкільного року 15. червня.** Без огляду на домагання публичної опінії щодо зміни поділу шкільного року, заняття у всіх вселюдних і середніх школах на терені польської держави скінчаться 15. червня ц. р. Не буде теж зміни в дотеперішніх речинцях шкільних ферій.

— **Краєва хроніка.** На коршму Ізраїля Бравнштайна в Лисятичах пов. Стрий напало кількох замаскованих людців, що побили коршмаря та його зятя і не знайшовши грошей, зрабували ріжні речи. Під закидом грабунку арештовано Миколу Коркуна і Мих. Хтомина з Добрівлян. — Перемиський суд засудив на 5 літ вязниці Войтіха Тура з Губич пов. Добромиль за вбивство своєї тещі Катерини Лесько.

— **Заява.** В „Ділі" ч. 103, з 19. квітня ц. р. була замітка про „Клюб Українських Емігрантів" у Львові, де між іншим названо моє імя серед членів управи Клюбу. Оцим заявляю, що я не давав згоди на мій вибір в члени управи Клюбу і через обтяження працею вибору приняти не можу. — **Михайло Гікавий.**

—o—

Із судової салі.

ЗА НАМАГАНИЙ НАПАД НА СТАНИЦЮ ПОЛІЦІЇ.

У середу 1. травня ц. р. почалась перед судом присяглих у Львові розправа проти шістьох молодих українців: *Онишкевича, Метуха, Решетила, Козловського, Мазура і Шустикевича*, яких прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН, за намаганий напад на станицю поліції в Угнові в дні 13. липня 1934. р., намаганий підпал ріжних обєктів в Угнові. Трибуналові проводить радн. *Двожак*, обвинувачує прок. Ольберек, підсудних боронять адв. д-р *С. Шухевич і адв. д-р Паньківський.*

Підсудні заперечили свою вину.

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „КРАМАРІ СЛАВОЮ", комедія моралі на 5 дій Паньоля. Трупа „Заграви".

Гостра сатира на тих щурів у запіллі, що підчас війни годуються чим можуть і доходять до майна та карієри коштом крови вояків. Автор вибрав дуже різкий приклад, якто втрата сина може стати у пригоді батькові і саме допомогти йому тоді, коли він гадає, що життя для нього, з утратою дорогої дитини, втратило всяку вартість. Остання велика війна зробила неодну несподіванку тим, що довго чекали на поворот близьких ще із фронту або не чекали на них зовсім. Паньоль вибрав для своєї пєси саме одну з таких злобних несподіванок, що перевертає вверх дном родинне життя.

Наш глядач не відчуває з такою гостротою того боляка, що його автор назвав „крамарями слави", хоч при всій ріжниці обставин можна би перевести деякі анальогії з нашим життям підчас війни: коли лаври збирали зручні люди, які вміли відповідно „реклямувати" неодну сумну перемогу та невдачу. Пєсу Паньоля можна вважати з однаковим правом сильно патріотичною і сильно непатріотичною. Ті, що підготовляють кожне нове покоління до війни не люблять згадувати про її вічні темні сторінки та часто сумнівні наслідки. Паньоль спромігся тільки на страшну сатиру, не додаючи навіть на кінець кари для крамарів, що торгують прилюдно геройством.

Перші дві дії для нас трохи задовгі тому, що не можемо з відповідною цікавістю стежити за політичною торгівлею груп і партій. Уся пєса взагалі повинна мати гарячкове темпо приватної біржі; тільки в такій паморочній атмосфері можливе те, що чесні, звичайні громадяни годяться на вчинки, до яких здатні каналії.

Грав наш театр цю пєсу дуже добре. В. Блавацький, крім першорядної креації неповинного героя війни, дав іще другу, добре передуману зломаного батька. Паздрій мав найважчу ролю і нелегко йому було, при всій добрій грі, виявити стільки гнучкости, щоб ми могли вірити у всі переміни сірого громадянина, очманілого карієрою. „Гешефтсмена" на всі руки вивів дуже талановито Боровик. Совачева, як завсіди в ролях нещасливих матерей, дала природний тип. Багато енергії та індивідуального обличчя мала Степова. Кемповій при добрій грі бракувало тепла у патетичних сценах. Дуже характеристичний тип створив з великим успіхом Королик; добру маску мав Радванський.

У перекладі пєси конче треба виправити бодай два найчастіші москалізми „зараз" у значінні „тепер" і „самий гарний" у знач. найгарніший.

Пєса цікава, з сильними моментами. *м. р.*

—o—

Свято 1. травня.

Цьогорічне свято 1. травня у Львові відбулося спокійно. Около 3.000 членів організацій УСДП, ППС і Бунд з орхестрами і прапорами зійшлись на площі Ґосевського, звідкіля після промов Кушніра, Буняка, Гавзнера, Щирека, Шерера та інших пішли походом вул. Зеленою, Академічною, Леґіонів до Великого Театру. Після промови ред. Скаляка похід розвязався.

Окремий похід при участи коло 700 осіб уладив Союз Професійних Союзів з Ремісничої Палати до Ринку, де розвязався перед будинком своєї організації.

Соціялісти-сіоністи при участи коло 500 осіб уладили своє окреме віче в кіні „Атлянтік". Поліція арештувала кількох комуністів за розкидання летючок.

БЕРЛІН, 1. 5. ПАТ. Державне свято 1. травня у Берліні почалось у Люстґартені передполуднем вічем націонал-соціялістичної молоді. Промовляли мін. Ґебельс і канц. Гітлер.

СПОРТ.

ПОГОНЬ І Б. — УКРАЇНА.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в пятницю 3. ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 4.45 пополудні. Попередять в год. 2.45 змагання Лехії з Чорними.

ГАСМОНЕЯ — УКРАЇНА.

Змагання цих дружин за мист. Окр. Ліги відбудуться в неділю 5. ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 4.30 попол. Попередять в год. 2.30 змагання дружин молодших.

—

НАЙБЛИЖЧІ ЗМАГАННЯ „СЯНУ".

Дня 5. травня грає перемиський „Сян" мистецькі змагання з „Леґією" в Коросні (на Лемківщині), 19. травня з бориславською „Кадімаг" у Перемишлі, 26. травня з самбірською „Короною" в Самборі.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ ДРУЖИН У. С. С.

ЛЬВІВ. Богун — Буревій 1:1. Суддя п. Поважнюк.

ЛЬВІВ. Чорноморці — Богун 2:0 (1:0).

Ці змагання розіграно в користь голодуючої Яворівщини. Обі дружини виступили в ослаблених складах. Суддя п. Сливка.

СПОРТОВЕ ЖИТТЯ У СТАНИСЛАВОВІ.

Підчас Великодних Свят „Пролом" відпочивав, набираючи сили до найважніших мист. змагань (5. 5. в Ришнім). До Ришного їде дружина в найсильнішім складі: Андрийшин І, Моклович, Андрийшин II; Чаплинський, Бриндзей, Кулїба; Демянчук, Керикевич, Коровайчук І, Якібчук І і Панасций. Всі грачі здають собі добре справу з того, що змагання ті найважніші в цілому сезоні, і приготовляються до них як слід. Станиславівське українське громадянство з нетерпеливістю буде ожидати вислїду з Ришного. Грачі доложать певно усіх зусиль, щоби громадянства не розчарувати. Віримо, що амбіція, якої за 5 літ істнування „Пролому" нераз бракувало, доведе „Пролом" у цьому сезоні нарешті до мистецтва в Б-кл. і до авансу до А-кляси.

У. С. К. — Сокіл III. 5:2 (2:0). Несподівана виграна У. С. К-у. Суддя мґр Світний мало енерґійний і за часто переривав гру. **Б. Л.**

ЗА КОРДОНОМ.

ПРАГА. Славія-Чехіє Карлін 6:1; Спарта-Колін 5:0; Богеміенс-Д. Ф. Ц. 0:0.

ВІДЕНЬ. Рапід-Він 2:0; Гакоаг-Віенна 5:2; Адміра-Австрія 7:0; ВАЦ-Лібертас 3:2.

БУДАПЕШТ. ФТЦ-Гунгарія 2:1; Уйпешті-Бочкай 5:0; Будай-Кішпешті 2:2; Сеґед-3. округа 5:0; Шорокшар-Шомоги 2:1; фебус-Аттіля 2:1.

БРІССЕЛЬ. Німеччина-Бельгія 6:1.

—o—

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Вп. Дописувачеві з Перемишля: Рецензії зі змагань України з Польонією і Сяну з Україною дістали щойно 30. IV. тому помістити ми не можемо.

БІРЖА.

Долар у приватних оборотах 5.25—5.28.

Закордонне радіо.

Четвер, 2. травня 1935.

Віденъ (506,8) 12.00 Концерт, 17.20 Солісти, 20.00 Вок. концерт; **Мор. Острава** (269,5) 18.30 Вес. пісоньки; **Прага** (470,2) 10.15 Сальон. орх., 17.20 Два форт.; **Париж** (1648) 20.45 Симф. концерт; **Білгород** (437,3) 17.00 Пісоньки, 20.00 Скрипка, 20.30 Оп. арії; **Берлін** (356.7) 16.00 Орх. суіта Еренфельза, 16.30 Форт. твори Брамса, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00 Муз. всячина, 17.50 Пісні, 20.10 Молоді композитори, 23.00 Данська, фінська, норвеська музика; **Кельн** (455,9) 16.00 Єнсенові твори (сп., муз.), 19.00 Муз. дрібнички, **Ляйпціґ** (382,2) 16.00 Брамсові пісні, 22.00 Бахові твори, **Мінхен** (405,4) 13.25 Популярна музика, 15.20 Італ. музика, 20.10 „Норма" оп. Белінія, **Будапешт** (550,5) 18.30 Спів, 20.50 Концерт, **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика, 17.05 Вок. концерт, 20.45 „Польська кров" оп. Недбаля, **Рим** (420,8) 17.05 Солісти, 20.45 Симф. концерт.

Пятниця, 3. травня 1935.

Віденъ (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·25 Суч. швайц. форт. музика, 20·00 „Донна Діяна" ком. опера Жезнічека, 22·10 Легка віден. музика, **Мор. Острава** (269,5) 17·55 Спів, **Прага** (470,2) 10·45 Весна в муз. та сп., 15·55 Дутий квінтет, **Париж** (1648) 20·00 Вечір оп. музики, 21·15 Концерт, **Білгород** (437,3) 13·15 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 22·00 Нар. музика, **Берлін** (356,7) 17·00 Розр. концерт, 23·00 Кам. музика, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 20·15 Концерт в честь комп. Жезнічека, **Кельн** (455,9) 13·00 Популярна музика, 16·00, 19·00 Хор, орх., **Ляйпціґ** (382,2) 18·50 Камер. музика, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, 21·10 Солісти, **Будапешт** (550,5) 17·45 Спів, 21·45 Форт. есіталь, **Міляно** (221,1) 11·30 Легка музика, 13·25 Тріо, 21·00 Хор, 22·00 Скрипка, **Рим** (420,8) 17·05 Вок.-інстр. концерт, 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 2. травня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.50 Практ. вказівки, 8.50 Авд. для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеор. вістки, 12.05 Авд. для шкіл: „Дві присяги", 12.30, 13.15 Концерт (муз., сп.), 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Полудн. денник, 13.50 З ринку праці, 13.55 Експорт, 15.35 Біржа, 15.45 Концерт сальон. орх., 16.30 Гутірки у фр. мові, 16.45 Музика з гр. плит: Ґротеска в музиці, 17.00 З ділянки дослідів розвитку, 17.15 Театр Уяви: „Хай живе цісар" Ад. Шілера, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Пісні в вик. Век у супр. форт., 18.15 Конрад і світ, 18.30 Листи та програми, 18.40 Сільва рерум, репертуар театрів і кін, 18.45 Легкий концерт в вик. тріа, 19.15 „44 роки праці ТШЛ", 19.25, 19.30 Спорт. вістки, 19.35 Концерт із циклю „Пять століть камер. музики", 19.50 Акт. фейлетон, 20.00 Легка музика, пісоньки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Як працюємо, 21.00 Симф. концерт польської музики, 22.00 Реклям. концерт, 22.15 „Бюро перекладів" муз. скеч, 22.45 Сальон. музика з гр. пл. 23.05 Гутірки з англ. слухачами радія.

Пятниця, 3. травня 1935.

9·00 Ран. авд., 10·00 Богослуження, твори Монюшка з гр. пл., 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Театр. огляд, Сільва рерум, 12·15, 13·15 Муз. вок. поранок; у перерві ок. 13 год. „Поворот посла" Немцевича, 14·00 Музика з гр. пл., 15·00 Весняні клопоти пасічника, 16·00 Стартуємо, 16·25 Концерт хору й камер. орх., 16·40 Рецитації поезій „Забутий Ель", 17·05 У весняному настрої — концерт секстету, 17·35 Для дітей: Нар. пісні (діточий хор), 17·50 Польська традиція в ділянці справ праці, 18·05 Концерт капелі, 18·45 Боротьба за конституцію в Польщі, 19·08, 19·35 Твори на віольончелю в супр. форт. 20·00 Рецітал Еви Бандровської-Турської з гр. пл., 20·30 Гальо тут поперечниця, трансм. з вулиці, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Хай живе 3 травень — словно-муз. авд., 21·40, 21·55 Спорт. вістки, 22·00 Реклям. концерт, 22·10 Легка муз. в вик. орх., 23·05 Танк. музика з гр. пл.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.